

Sygn. akt VIII U 2426/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Ewa Grychtol

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy W. H. (H.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania W. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 21 maja 2013r. **nr** (...) 5 (...)

z dnia 31 lipca 2013r. **nr** (...) 5 (...)

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że zalicza W. H. przy zastosowaniu przelicznika 1,2 za każdy rok pracy górniczej okresy pracy górniczej na stanowisku zmianowego inżyniera ruchu od 1 października 2004 roku do 31 lipca 2013 roku, z wyłączeniem okresów niezdolności do pracy;

2. w pozostałej części odwołanie oddala.

(-) SSO Teresa Kalinka

Sygn. VIII U 2425/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 maja 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. dokonał przeliczenia emerytury W. H.. Do okresów pracy górniczej zaliczono 290 miesięcy z przelicznikiem 1,2.

W dniu 16 lipca 2013 roku do organu rentowego wpłynęło pismo ubezpieczonego, w którym domagał się zastosowania przelicznika 1,2 do okresu od 1 października 2004 roku do nadal, ponieważ od tej daty pełni funkcję zmianowego inżyniera ruchu w (...). Stanowisko to jest wymienione w załączniku nr 3 do zarządzenia nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią,

w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą. Pracę na tym stanowisku wykonuje stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dniu 31 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. poinformował ubezpieczonego, że wymienienie stanowiska w powołanym rozporządzeniu (winno być zarządzeniu) Ministra Przemysłu i Handlu nie upoważnia do zastosowania przelicznika 1,2.

W dniu 17 września 2013 roku ubezpieczony złożył odwołanie przedkładając tożsame w treści pismo z pismem złożonym w dniu 16 lipca 2013 roku. Dodatkowo wniósł o przesłuchanie świadków, którzy pobierają emerytury. Do okresów zatrudnienia tych osób na stanowisku zmianowego inżyniera ruchu organ rentowy zastosował przelicznik 1,2.

Organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołania od decyzji z dnia 21 maja 2013 i o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 31 lipca 2013 roku. Podniesiono, że odwołanie od decyzji dnia 21 maja 2013 roku zostało złożone po terminie, co winno skutkować odrzuceniem odwołania. Nieformalną decyzją z dnia 31 lipca 2013 roku odmówiono zastosowania przelicznika 1,2 do okresu pracy od 1 października 2004 roku do nadal na stanowisku zmianowego inżyniera ruchu w Kopalni (...). Zdaniem organu rentowego zatrudnienie na stanowiskach kierownictwa ruchu i dozoru ruchu wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do zarządzenia nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 roku należy uważać za pracę górniczą w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tylko w przypadku wykonywania takiej pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla tych kopalń . Okresy uprawniające do przelicznika 1,2 w przypadku osoby zatrudnionej na stanowisku zmianowego inżyniera ruchu można uwzględnić na podstawie wykazu dniówek przepracowanych we wszystkie dni robocze na odkrywce stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zdaniem organu rentowego wykazu dniówek nie trzeba sporządzać dla sztygara oddziału, sztygara zmianowego oddziału, nadgórnika i dozorczy. Ubezpieczony nie przedłożył wykazu dniówek, z którego wynikałoby, że we wszystkie dni robocze pracował na odkrywce. W związku z tym brak jest podstaw do zastosowania wnioskowanego przelicznika.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. H. jest uprawniony od 1 maja 2007 roku do emerytury górniczej. Do okresu pracy górniczej od 2 maja 1980 roku do 15 marca 1981 roku j organ rentowy zastosował przelicznik 1,2 . Wyrokiem z dnia 16 stycznia 2008 roku w sprawie VIII U 1540/07 zaliczono z przelicznikiem 1,2 okres pracy górniczej od 16 marca 1981 roku do 30 września 2004 roku. W tym okresie ubezpieczony był dyspozytorem zmianowym i nadsztygarem górniczym . Sąd ustalił, że ubezpieczony pracował na stanowisku nadsztygara górniczego codziennie przez 7,5 godziny na odkrywce.

W dniu 7 maja 2013 roku ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie emerytury poprzez doliczenie dalszych okresów zatrudnienia . Przedłożył zaświadczenie z (...), z którego wynika, że od 17 kwietnia 2007 roku do nadal wykonuje pracę na stanowisku zmianowego inżyniera ruchu. Decyzją z dnia 21 maja 2013 roku dokonano przeliczenia emerytury. Nie zmieniono okresu pracy górniczej. Nadal przelicznik 1,2 zastosowano do 290 miesięcy.

W piśmie z dnia 16 lipca 2013 roku ubezpieczony wniósł o zastosowanie przelicznika 1,2 do okresu zatrudnienia od 1 października 2004 roku do nadal. Pracuje jako zmianowy inżynier ruchu.

Organ rentowy w piśmie z dnia 31 lipca 2013 roku poinformował ubezpieczonego, że brak jest podstaw do zmiany decyzji z dnia 21 maja 2013 .

Przesłuchani w sprawie świadkowie A. K. (1) i R. K. zeznali, że w stanowisko zmianowego inżyniera ruchu związane jest z większą odpowiedzialnością, niż praca na stanowisku nadsztygara górniczego . Są prace, które zmianowy inżynier ruchu wykonuje poza terenem odkrywki i zwałowiska , ponieważ zasięg jego pracy obejmuje teren całej kopalni węgla brunatnego. Nadzoruje dyspozytorów, nadsztygarów i sztygarów zmianowych.. Otrzymuje również na bieżąco wiadomości z Elektrowni (...) dotyczące nieprawidłowości układu nawęglania lub złej jakości dostarczanego węgla. Utrzymuje kontakt z dyżurnym inżynierem ruchu elektrowni. Na każdej zmianie jest jeden zmianowy inżynier ruchu.

W razie nieobecności zastępują oni nadsztygara górniczego. Obecnie jest zatrudnionych 5 zmianowych inżynierów ruchu i każdy z nich ma identyczny zakres obowiązków. Nadsztygarom podlegają służby górnicze, a zmianowemu inżynierowi ruchu teren całej kopalni.

Z kart stanowiska pracy zmianowego inżyniera ruchu wynika, że podlegają mu nadsztygarzy górniczy, dyspozytorzy nadkładu i węgla, transportu, nadsztygarzy mechaniczni i elektryczni w zakresie operatywnego kierowania ruchem, dozór zmianowy kopalni w zakresie operatywnego kierowania. Ubezpieczony zeznał, że wszystkie czynności związane z nadzorem dotyczą wyłącznie układu (...). Przenośniki będące własnością kopalni kończą się na terenie Elektrowni (...). Tam też kończy się zakres pracy ubezpieczonego i pracowników (...). Elektrownia jest oddalona o około 1 km od terenu kopalni. W przypadku niewłaściwej jakości węgla dostarczanego elektrowni, odwołujący wydaje decyzje odnośnie dostarczania węgla określonym taśmociągiem. Ubezpieczony nie nadzoruje innych prac poza tymi, które dotyczą urabiania, transportu i zwałowania nadkładu i złoża. Podlegają mu wszystkie oddziały ruchowe kopalni, które zajmują się układem (...). Jest wyłącznie odpowiedzialny za ten układ. Oddziały elektryczne, które nadzoruje mają za zadanie usuwanie awarii na koparkach, zwałowarkach i utrzymanie ruchu układu (...). Przebywa na terenie odkrywki i zwałowiska, ale nie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jego miejsce pracy mieści się w budynku, w którym jest również (...). Nadzoruje pracę pracowników centralnego kierowania ruchem w zakresie urabiania, ładowania oraz przewozu nadkładu i złoża. Zmianowy inżynier ruchu jest odpowiedzialny za wydobycie, kierowanie urobkiem., podejmowanie decyzji w przypadkach awarii, wypadków. N. mechaniczny, który podlega ubezpieczonemu zajmuje się wyłącznie układem (...), a maszyny budowlane, sprzęt technologiczny podlega innemu sztygarowi. Odkrywką jest teren zakładu górniczego, a nie tylko wkop. Ma możliwość udania się na teren odkrywki w każdej chwili, często przebywa na odkrywce zastępując nadsztygara, któremu podlegają dwie odkrywki, w każdej poważnej sytuacji awaryjnej musi jechać na miejsce zdarzenia. Nie ma określonej minimalnej ilości dniówek na odkrywce.

Ubezpieczony w piśmie procesowym z dnia 11 grudnia 2013 roku podniósł, że decyzję z dnia 21 maja 2013 roku otrzymał w dniu 21 czerwca 2013 roku i odwołanie zostało złożone w terminie, a decyzję z dnia 31 lipca 2013 roku odebrał w dniu 25 sierpnia 2013 roku. W związku z tym brak jest podstaw do odrzucenia odwołania jako spóźnionego.

Stan faktyczny sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego, przesłuchania świadków A. K. (1) i A. K. (2) (k. 29-31) a.s., przesłuchania ubezpieczonego. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i ubezpieczonego, są one spójne z zakresami obowiązków odwołującego zawartymi w aktach osobowych.

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny jest bezsporny między stronami: ubezpieczony od 1 kwietnia 2004 roku jest zmianowym inżynierem ruchu. Do zakresu obowiązków ubezpieczonego należy nadzór nad terenem całej kopalni w zakresie działania układu (...) koparka – taśmociąg zwałowarka. Ubezpieczony domagał się zaliczenia tej pracy do pracy górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,2.

Zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu wysokości górniczej emerytury stosuje się przelicznik 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego. Nie budzi wątpliwości, że pracę na stanowisku zmianowego inżyniera ruchu w kopalni węgla brunatnego zaliczyć należy do pracy górniczej o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalno – rentowej. Do zastosowania przelicznika 1,2 jest konieczne wykonywanie pracy górniczej:

1. na odkrywce
2. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy

Ad. 1

Pojęcie odkrywki jest różnie interpretowane przez sądy. Zdaniem Sądu Okręgowego w Koninie i Sądu Apelacyjnego w Poznaniu termin odkrywka w rozumieniu art. 51 jest najbardziej zbliżony do pojęcia „zakładu górniczego”. (...) jest więc odkrywkowy zakład górniczy, a więc zakład górniczy prowadzący eksploatację złóż określoną metodą, w tym przypadku odkrywkową. (III AUa 434/13), „Odkrywką” jest odkrywkowy zakład górniczy, zespół terenów i obiektów, a nie same wyrobisko.” (III AUa 133/13) Sąd Apelacyjny w Katowicach skłania się natomiast do stanowiska, że odkrywka to miejsce zdejmowania nadkładu i złoża oraz jego ładowania i przewożenia”, „miejsce wydobywania nadkładu i złoża.” i nie jest pojęciem tożsamym z ”odkrywkową kopalnią węgla brunatnego”,. (III AUa 2034/12).

Zdaniem odwołującego odkrywka to nie tylko teren wkopu, ale również teren po którym odbywa się transport urobku i jego zwałowanie (wszystkie czynności związane z układem (...)) Sąd to stanowisko podziela. Biorąc pod uwagę treść art. 50 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak również z treść załącznika nr 3 do zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 roku, w którym wielokrotnie występuje pojęcie „ ruchu zakładu górniczego”, a w pkt B3 - ruchu zakładu górniczego (odkrywki), przyjąć należy, że prawo do przelicznika 1,2 mają osoby zatrudnione nie tylko w miejscu wydobywania nadkładu i złoża, ale przy pracach związanych z ruchem zakładu górniczego.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w powołanym orzeczeniu (III AUa 2034/12) podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że kierownik robót górniczych transportu węgla i nadkładu, a następnie kierownik robót górniczych zwałowania, a więc osoba, która nadzoruje transport węgla i zwałowanie nadkładu poza teren wkopu ma prawo do przelicznika 1,2 . Węgiel był transportowany przenośnikami na plac uśredniania lub do elektrowni, natomiast nadkład był kierowany na zwałowisko wewnętrzne lub zewnętrzne. W. H. ma w swoim zakresie obowiązków , również te czynności ,a oprócz tego zarządza urabianiem , a więc pracą koparek wielonaczyniowych. Zdaniem sądu praca ubezpieczonego jest pracą na odkrywce w rozumieniu art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nie wykonuje innych prac, jak tylko te, które mają związek z ruchem zakładu górniczego, a to – układem (...) . Praca W. H. na stanowisku zmianowego inżyniera ruchu jest związana z większą odpowiedzialnością , niż praca nadsztygara, do której zastosowano przelicznik 1,2. Zdarzają się sytuacje, że zmianowi inżynierowie ruchu zastępują nadsztygarów.

Ad.2

Sądy zwracają uwagę na to, że ustawa nie precyzuje, co należy rozumieć przez pojęcie „stale i w pełnym wymiarze czasu pracy” . Sąd Apelacyjny w Katowicach stoi na stanowisku, że „choć u wskazanego pracodawcy odwołujący jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy (jako pracownik dozoru), tak określony wymiar czasu pracy nie jest tożsamy z wykonywaniem przedmiotowej pracy górniczej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce, uprawniającym do zastosowania do okresów takiej pracy - do obliczenia wysokości jego emerytury górniczej - preferencyjnego przelicznika 1,2” . Pracownik dozoru winien wykazać, że świadczy pracę na terenie odkrywki przez co najmniej 6 - 7 godzin na dniówkę, aby skorzystać z preferencyjnego przelicznika.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 8 sierpnia 2007 w sprawie II UZP 3/07 wyraził pogląd, że „ warunek pracy "w pełnym wymiarze" jest spełniony, jeżeli umowa o pracę górniczą (art. 50c ust. 1 pkt 1-9) zawarta jest na tzw. pełny etat. O tym zatem czy praca jest wykonywana pod ziemią, czy na odkrywce decyduje rodzaj i charakter pracy wynikający ze stanowiska uzgodnionego w umowie o pracę (wykaz stanowisk pracy górniczej wykonywanej na odkrywce zawierają załączniki Nr 1 i Nr 2 do powołanego wcześniej rozporządzenia z 23 grudnia 1994 r.). Podstawą do ustalenia długości okresów pracy górniczej może więc być wyłącznie umowa o pracę określająca stanowisko oraz lista obecności potwierdzająca faktyczny okres wykonywania pracy.” Nieistotne jest miejsce świadczenia pracy (odkrywka, czy przedpole). Taka linia orzecznicza została zaakceptowana przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu. (sygn. akt. III AUa 1219/05, III AUa 133/13)

Bezspornie W. H. nie przebywa na odkrywce przez co najmniej 6 - 7 godzin dziennie, ale skoro wykonuje pracę górniczą wymienioną w art. 50c ust. 1 pkt 5 na stanowisku wymienionym załączniku Nr 3 pkt A 8 do zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a czynności przez niego wykonywane mają związek wyłącznie z ruchem zakładu górniczego – układem (...), to, zdaniem sądu spełnił on przesłanki do tego, by zastosować do okresu pracy od 1 października 2004 roku.

Nie można zgodzić się z organem rentowym, że wnioskujący musi przedłożyć wykaz dniówek przepracowanych w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce. Podstawowym przelicznikiem pracy górniczej do ustalenia wysokości emerytury w przypadku pracy w kopalni węgla brunatnego jest przelicznik 1,2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia z dnia 6 lutego 2004 r. w sprawie ewidencjonowania przez pracodawców okresów zatrudnienia na stanowiskach, na których okresy pracy górniczej zalicza się w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury oraz na niektórych innych stanowiskach pracy górniczej i obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 31 marca 2008 r. w sprawie sposobu ewidencjonowania przez pracodawców okresów zatrudnienia na stanowiskach, na których okresy pracy górniczej zalicza się w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury, oraz na niektórych innych stanowiskach pracy górniczej określały sposób ewidencjonowania tych dniówek Minister w powołanym rozporządzeniu i ustawodawca w ustawie o emeryturach i rentach z FUS nie wymienili dodatkowo warunku legitymowania się wykazem dniówek przez pracowników dozoru w kopalni węgla brunatnego (poza dniówkami półtorakrotnymi), więc przyjęć należy, że warunek przedstawienia dniówek przepracowanych na odkrywce w celu zastosowania przelicznika 1,2 nie istnieje.

Zaskarżoną decyzję zmieniono na podstawie art. 477¹⁴ par. 2 kpc. Zaliczono z przelicznikiem 1,2 okres pracy górniczej wyłączając okresy niezdolności do pracy. W aktach emerytalnych brak jest zaświadczenia o niezdolności do pracy w okresie od października 2004 roku do 2006 roku .